

staa, hvad Meningen er. Der kan ikke være nogen Vaklen, ikke noget snart her, snart hist, det er klart og tydeligt, det er Lovsproget, som her er anvendt, og jeg tror, enhver vil forstaa, hvad Meningen er.

Formanden: Folketingsmanden for Københavns 7de Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.

Fraenkel: Lad mig blot, uden at jeg for mit Vedkommende ønsker at forlænge Diskussionen, sige, at i første Stykke af § 1 siges det, at det „paalægges samtlige Kommunalbestyrelser at oprette Fortsættelsesskoler...“ Det forstaaer jeg saaledes, som at de skal gøre det. I næste Stykke staaer der: „Ønsker en Kommunalbestyrelse ikke at oprette en Ungdomsskole, skal den lade foretage en Afstemning om Sagen“ o. s. v. Dette forudsætter, at man kan lade være at gøre det. Jeg spørger: Er det Tvang, eller er det ikke Tvang? Jeg opfatter det som Tvang, naar det ses i Forbindelse med de andre Paragraffer. Det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen) siger, at det er Frihed, men det er uheldigt, at det kan fortolkes saa forskelligt.

Vilhelm Rasmussen: Hvis det maa være mig tilladt at gøre en Bemærkning til det sidste Spørgsmaal, vil jeg sige, at den, som der forekommer mig at være noget i Vejen med, er det ærede Medlem for Københavns 7de Valgkreds. (*Fraenkel:* Ja, selvfølgelig!). Ja, naturligvis! (*Fraenkel:* Det er mig, der er Idiot). Det er ikke mig, det er det ærede Medlem, der bruger det Udtryk, derimod vilde jeg sige mere formelt høfligt, at det er det ærede Medlem selv, der er uklar.

Naar jeg har bedt om Ordet, er det, fordi jeg nødvendigvis maa svare paa nogle Bemærkninger fra den ærede Ordfører for Venstre (Nørgaard). Jeg skal gøre mig Umage for at svare i allerstørste Korthed. Forinden vil jeg rette en enkelt Bemærkning til det ærede Medlem fra Vinderup (Moltesen), hvis forstaaende Tale jeg i høj Grad paaskønner, men naar det ærede Medlem i denne Tale gjorde opmærksom paa, at Grundtvig paa Grund af de sociale Forhold har faaet Uret i den Tanke, at man lærer saa godt af det praktiske Liv, saa vil jeg dog mene, at man kom Sandheden et Skridt nærmere, dersom man sagde, at det er den moderne Tekniks stærke Udvikling, som har givet Grundtvig Uret, fordi denne moderne Teknik er

Skyld i, at vi nu hjemme, for at tage et Eksempel, faar Lys ved at trykke paa en Knap, medens man i gamle Dage maatte støbe sine Lys selv. Som det er paa dette Omraade, er det paa et Utal af andre Omraader, og derfor: medens Grundtvig i gamle Dage havde Ret i, at det mangearbede Arbejde i Hjemmet satte Barnet og det unge Menneske i Stand til, samtidig med at det blev undervist, at lære saa overordentlig meget af det praktiske Liv, saa er der nu om Stunder kommet en saa stor Ænsartethed og Færdighed over det praktiske Livs Fænomener, at det unge Menneske har meget mindre Adkomst til ad den Vej at erhverve sig Livets vigtige Videner.

Jeg skal dernæst gøre de Bemærkninger, som jeg omtalte, til den ærede Ordfører for Venstre (Nørgaard). Han rettede det bestemte Spørgsmaal til mig, og jeg troede, at en Lærer kunde give en god Undervisning, naar han var tvunget til at undervise. Selve dette Spørgsmaal viser en horribel Ukyndighed med Hensyn til den danske Folkeskoles hele Tilstand, for i den danske Folkeskole er jo enhver Lærer tvunget til at give Undervisning, naar han først har ansøgt om og har faaet Bestallingen som Lærer. Jeg har selv haft den Ære en kortvarig Periode — desværre altfor kortvarig — at lede en Skole, og det var ikke saadan, at disse Lærere selv var Herrer over, hvilke Timer de vilde have, men de skulde virkelig indenfor den Grænse, deres fremsatte Ønsker kunde afstikke, tage de Timer, som Skolen maatte anvise dem. Jeg har hørt paa megen fortrinlig Undervisning af disse Lærere, som var tvungne til at undervise. Men det ærede Medlem, der stiller dette Spørgsmaal, behandler stadig Sagerne psykologisk. Det ærede Medlem glemmer, at naar en Lærer har ansøgt det offentlige om en saadan Virksomhed, har han dermed paa Forhaand gjort sig fortrolig med, at der er Ting, han maa tvinges til, og netop fordi han paa Forhaand har gjort sig fortrolig dermed, føler han det ikke som Tvang, naar den i det enkelte Tilfælde faktisk kommer over ham. Han tager det psykologisk, som om han var en fuldstændig fri Mand, og gør derfor sit Arbejde fortræffeligt, naar han ellers er en dygtig Lærer.

Dernæst mente det ærede Medlem (Nørgaard), at han havde anvendt det berømte Paradoks rigtigt, og at jeg havde forvrænget hans Tale. Nej, for det første vil jeg sige, at er der noget, der er mig